

Joan II y madrastra del de Viana se presenta en el Vallés de pas pera Barcelona, el 26 de Maig de 1461, y tracta d'aturarse en Tarrasa pera menjar, se li tanquen les portes y sent tocar á Somatent; vol refugiarse en Caldas de Montbuy, pero es treta de la mateixa ignominiosa manera als crits de «Muyra la mala mare» y no té altre remey que fugir del Vallés y dirigirse á Martorell, pera passar á Vilafranca. ¿Quina fou la comarca de Catalunya que rebé de semblant manera á la madrastra d' En Carles? Sols Barcelona y el Vallés, per desgracia. Si las altres comarques haguessen seguit lo nostre exemple, la causa de Catalunya hauria triomfat.

La ignominiosa expulsió de Na Joana del territori del Vallés, es un dels fets més capdals y que més caracterisen á aquesta comarca.

Declarada la guerra, gran part de Catalunya se separá de la obediencia de don Joan II, donant la corona catalana á Enrich IV de Castella. Aleshores comengaren una serie de fets favorables uns y contraris altres á nostres armes, qual teatre principal fou la comarca del Vallés efecte de sa situació y decidit apoyo á la causa de Barcelona.

Aixís veyém en lo mes de Septembre de 1462 á la reyna Joana y al compte de Foix ab un exercit de vuyt mil homens, francesos y gascons la major part, qui havent deixat Girona, se'n entran pel Vallés, apoderantse de totes ses viles y castells, després d'enérgica resistencia. Pero fou una victoria pasatjera, donchs lo 28 de Desembre del mateix any, ja fou reconquistat lo castell de Moncada, y'l de La Roca fins á 19 d'Abril de 1463, tornant a quedar el Vallés net d'enemichs.

La diplomacia conseguí lo que no havian lograt les armes, y feu renunciar á N' Enrich IV de Castella, la corona catalana; pero no's desanimaren per go'ls catalans, sinó que en son nom la generalitat, nombrá á En Pere, Condestable de Portugal, net del compte d' Urgell Jaume el «Desgraciât». Baix la direcció d'aquest la guerra prengué un aspecte favorable als catalans, pero aquesta vegada no servint la diplomacia se feu us del veneno, y el desgraciât Condestable morí en «la Casa gran» de Granollers als 29 de Juny 1466.

La lluyta no cedi per go, y la corona s' entregá á Renat d' Anjou, de la familia

real d' Aragó; emprenentse ab mes coratge la lluyta.

Granollers feu grans despeses pera reparar sos murs, aplegar quantitats de pólvora y materials de guerra puig eran coneguts, los propòsits de D. Joan II de envahir el Vallés y á sitiar á Barcelona.

En efecte, l' any 1467, se posá al front de un nombrós exercit, y vehent los Concellers de Barcelona com s' aparellava pera anar á Granollers, donau avis als Jurats d' aquesta vila, en data del 10 de Febrer, pera que's guarden y defensen, prometentlos la immediata ajuda de Bofillo de Judice y Bertrán de Armendariz, los qui tenian ordre de baixar del Ampurdá ab les tropes de son comandament (1).

Lo dia següent, 17 de Febrer, Joan II (qui desde Sant Cugat del Vallés havia partit á Sabadell, hont per alguns partidaris seus li foren obertes les portes de la vila amparantse d' ella sens combat) se trobava senyor de Montmeló y d' altres poblacions del Vallés qui no tenien ni muralles ni castells. Lo propi día una escuadra de vuyt vaixells á les guaytes de Montjuich ab intent de bloquejar per mar á la capital catalana.

Arribats los reforços de Bofillo y Armendariz, lo rey Joan emprén forçosa retirada á Sant Cugat ab sos sis cents caballs, hont se fortificá, esperant d' un moment á l' altre l' arribada de son fill bastart, lo Mestre de Calatrava, ab altres dos cents caballs més.

En eixa disposició estava lo primer de Mars, dampnificant á Barcelona, ja trencantli l' aygua de la cequia y privantla de moldre, ja per altres vies y maneras.

Suposém que, en aquesta época, los catalans perderen á Granollers, per més que positivament s' ignora la manera com lo fet succehí. A Pera Joan Ferrer li pertoca, en Juliol de 1467, la empresa de retornar á obediencia de Catalunya á la dita vila la qual tenia estretament assitiada. Com les forces de que disposava fossen insuficients pera recobrarla, amurallada com era la vila y segurament ben guarnida los Concellers de Barcelona li trasmeteren un reforç de gent, comenat per mossen Bellloch. En lo dimars 3 d' Agost, Ferrer havia tro-

(1) En aquesta relació de la guerra contra don Joan II, següim al erudit historiador Carreras y Candi (Pere Joan Ferrer, militar y senyor del Maresme).